

Obsah:

Úvod

1. CHARAKTERISTIKA OBORU OŠETŘOVATELSTVÍ	9
1.1. Z HISTORIE OŠETŘOVATELSTVÍ	9
1.1.2. Významné osobnosti v ošetrovatelství	10
1.1.3. Vývoj ošetrovatelství u nás.....	11
1.2. NOVÁ KONCEPCE OŠETŘOVATELSTVÍ V EVROPSKÉM REGIONU	13
1.3. FILOZOFIE MODERNÍHO OŠETŘOVATELSTVÍ	14
2. OŠETŘOVATELSKÝ PROCES	16
2.1. FÁZE OŠETŘOVATELSKÉHO PROCESU	16
3. POTŘEBY ČLOVĚKA	21
4. DOMÁCÍ A PRIMÁRNÍ PÉČE	26
4.1. DOMÁCÍ PÉČE	26
4.1.1. Terminologie spojená s domácí péčí a domácí pomocí u nás a ve světě.....	26
4.1.2. Efektivita komplexní domácí péče	27
4.2. PRIMÁRNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE	28
4.2.1. Charakteristika práce u praktického lékaře pro dospělé.....	30
4.2.2. Charakteristika práce u praktického lékaře pro děti a dorost	31
5. OBVAZOVÝ MATERIÁL A JEDNODUCHÉ OBVAZY	35
5.1. DRUHY OBVAZOVÉHO MATERIÁLU	35
5.1.1. Tkaniny.....	35
5.1.2. Vlákny.....	39
5.1.3. Látky ztužující obvazy	39
5.1.4. Látky zpevňující obvazy.....	40
5.1.5. Postříkové obvazy	41
5.1.6. Obvazy z umělé hmoty	41
5.2. JEDNODUCHÉ OBVAZY	41
5.2.1. Dělení ob vazů.....	42
5.2.2. Šátkové obvazy.....	43
5.2.2.1. Šátkové obvazy hlavy	44
5.2.2.2. Šátkové obvazy horní končetiny.....	45
5.2.2.3. Šátkové obvazy dolní končetiny.....	49
5.2.3. Obinadlové obvazy	52
5.2.3.1. Obinadlové obvazy hlavy	54
5.2.3.2. Obinadlové obvazy horní končetiny.....	57
5.2.3.3. Obinadlové obvazy dolní končetiny	60
5.2.4. Prakové obvazy	63
5.2.5. Náplastové obvazy	63
5.2.6. Obvazy z pružné síťoviny.....	65
6. OCHRANA PERSONÁLU A NEMOCNÝCH PŘED INFEKČÍ	68
6.1. NOZOKOMIÁLNÍ NÁKAZY	68
6.1.1. Druhy nozokomiálních nákaz.....	68
6.1.2. Prevence nozokomiálních nákaz	69
6.2. DEZINFEKCE	70
6.2.1. Fyzikální dezinfekce.....	70
6.2.2. Chemická dezinfekce.....	70
6.2.3. Nejčastěji používané dezinfekční prostředky.....	71
6.2.4. Dezinfekce některých pomůcek	72

6.3. STERILIZACE	74
6.3.1. Fyzikální sterilizace	74
6.3.2. Chemická sterilizace	75
6.3.3. Sterilizace některých pomůcek	77
6.4. PÉČE O RUCI	78
7. OCHRANA NEMOCNÝCH PŘED NEPŘÍZNIVÝMI VLIVY PROSTŘEDÍ	80
7.1. ÚPRAVA POKOJE DOSPĚLÉHO NEMOCNÉHO	80
7.2. ÚPRAVA POKOJE PRO DÍTĚ V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ	81
7.2.1. Dětské ošetrovací jednotky	82
7.3. POSOUZENÍ RIZIK VZNIKU NEHOD V DOMÁCNOSTI U DOSPĚLÝCH	83
7.3.1. Posouzení rizika nehod v domácnosti u dospělých	84
7.3.2. Plánování opatření na prevenci úrazovosti	85
8. MOBILITA, IMOBILITA	86
8.1. NEMOCNÝ NA LŮŽKU	86
8.1.1. Lůžko pro nemocné a jeho úprava	87
8.1.2. Pomocná zařízení lůžka	88
8.2. POLOHY NEMOCNÝCH	90
8.2.1. Vyšetřovací polohy	90
8.2.2. Léčebné polohy	91
8.2.3. Polohování nemocných	92
8.3. FYZICKÁ MOBILITA A IMOBILITA	92
8.3.1. Somatické odpovědi na imobilitu	93
8.3.2. Psychosociální reakce na imobilitu	94
8.3.3. Prevence imobilizačního syndromu	95
8.4. MANIPULACE S NEMOCNÝM	96
8.5. ÚPRAVA LŮŽKA	98
8.5.1. Úprava lůžka s chodícím nemocným	98
8.5.2. Úprava lůžka s nemocným	99
8.5.3. Úprava dětského lůžka	100
8.6. PROLEŽENINY	101
8.6.1. Místa výskytu	101
8.6.2. Příčiny vzniku proleženin	102
8.6.3. Mechanismus vzniku proleženin	102
8.6.4. Klinický obraz	102
8.7. NEMOCNÝ NA LŮŽKU V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ	105
8.7.1. Manipulace s nemocným	106
8.8. NEMOCNÝ NA INVALIDNÍM VOZÍKU	110
8.8.1. Manipulace s nemocným na invalidním vozíku	110
9. HYGIENICKÁ PÉČE	112
9.1. HYGIENICKÁ PÉČE O DOSPĚLÉ	112
9.1.1. Péče o čisté osobní prádlo	113
9.1.2. Péče o chrup a dutinu ústní	113
9.1.3. Ranní a večerní mytí nemocného na lůžku	114
9.1.4. Celková koupel	116
9.1.5. Prevence opruzenin	117
9.1.6. Mytí znečištěného nemocného	118
9.1.7. Mytí vlasů	118
9.1.8. Nemocný v domácím prostředí	121

9.2. HYGIENA DĚTÍ	122
9.2.1. Hygienická péče o kojence v nemocnici	122
9.2.2. Denní péče o batole	125
9.2.3. Hygienická péče o kojence v domácnosti	125
9.3. SVLÉKÁNÍ A OBLÉKÁNÍ NEMOCNÉHO	125
9.3.1. Osobní prádlo nemocného v nemocnici	125
9.3.2. Pomoc nemocnému při oblékání, svlékání a výběru oblečení v domácím prostředí	126
9.3.3. Kompenzační pomůcky k oblékání	127
9.3.4. Výběr oblečení.....	128
9.3.5. Oblékání dítěte.....	129
10. STRAVOVÁNÍ NEMOCNÝCH	131
10.1. DIETY	131
10.1.1. Jednotný dietní systém	132
10.1.2. Speciální dietní systém	132
10.1.3. Individuální diety.....	132
10.2. STRAVOVÁNÍ NEMOCNÉHO	133
10.2.1. Pomoc nemocnému při jídle.....	133
10.2.2. Stravování nemocného v domácím prostředí	134
10.3. STRAVOVÁNÍ DÍTĚTE	137
10.3.1. Způsoby podávání jídla kojencům.....	137
11. VYPRAZDŇOVÁNÍ	140
11.1. PÉČE O HYGIENICKÉ VYPRAZDŇOVÁNÍ NEMOCNÝCH	141
11.2. SLEDOVÁNÍ MOČI	142
11.2.1. Měření množství a hustoty moči	142
11.2.2. Měření diurézy u malých dětí.....	143
11.2.3. Zkoušky moči	143
11.3. CÉVKOVÁNÍ ŽENY	143
11.4. CÉVKOVÁNÍ MUŽE	145
11.5. PORUCHY VYPRAZDŇOVÁNÍ MOČI	146
11.6. SLEDOVÁNÍ STOLICE	148
11.7. PORUCHY VYPRAZDŇOVÁNÍ STOLICE	149
11.7.1. Průjem.....	149
11.7.2. Zácpa	150
11.7.2.1. Čípky.....	151
11.7.2.2. Klyzma.....	152
11.7.2.3. Digitální vybavení stolice	155
11.7.3. Inkontinence stolice.....	155
11.7.3.1. Ošetřování inkontinentních nemocných	155
11.7.3.2. Nemocný s kolostomií	156
12. ZÁKLADNÍ FYZIOLOGICKÉ FUNKCE A JEJICH SLEDOVÁNÍ	160
12.1. VĚDOMÍ	160
12.2. TĚLESNÁ TEPLOTA	161
12.2.1. Sledování tělesné teploty.....	161
12.2.2. Hypotermie	162
12.2.2.1. Péče o nemocné s hypotermií	163
12.2.2.2. Hypertermie, febris	163
12.2.3. Měření tělesné teploty	164
12.2.3.1. Měření tělesné teploty v axille.....	165

12.2.3.2. Měření tělesné teploty v třísle.....	165
12.2.3.3. Měření tělesné teploty v rektu	166
12.2.3.4. Měření tělesné teploty v pochvě	166
12.2.3.5. Měření tělesné teploty v ústech	166
12.3. SLEDOVÁNÍ TĚPU	166
12.4. SLEDOVÁNÍ DECHU	168
12.5. SLEDOVÁNÍ KREVNÍHO TLAKU	169
13. PODÁVÁNÍ LÉKŮ	171
13.1. CO JE TŘEBA ZNÁT	171
13.1.1. Označení léků	171
13.1.2. Formy léků.....	172
13.1.3. Účinky léků	172
13.2. PODÁVÁNÍ LÉKŮ	172
13.2.1. Zásady při podávání léků.....	173
13.2.2. Podávání léků ústy – per os	174
13.2.3. Podávání léků konečníkem – per rectum.....	174
13.2.4. Podávání léků do nosu.....	174
13.2.5. Podávání léků do ucha.....	175
13.2.6. Podávání léků do oka.....	175
13.2.7. Podávání léků na kůži.....	176
13.2.8. Zásady podávání léků dětem	176
14. INJEKCE.....	177
14.1. CO JE TŘEBA ZNÁT	177
14.1.1. Význam injekce	177
14.1.2. Dělení injekcí.....	177
14.1.3. Injekční stříkačky	177
14.1.4. Injekční jehly	178
14.1.5. Injekční přípravky	179
14.2. APLIKACE INJEKCE.....	179
14.2.1. Před aplikací injekcí	179
14.2.1.1. Nasávání léků.....	179
14.2.1.2. Příprava nemocného	181
14.2.1.3. Pomůcky k injkcím	181
14.2.1.4. Zásady aplikace injekcí.....	181
14.2.2. Subkutánní injekce	182
14.2.2.1. Pokyny pro podávání inzulínu	183
14.2.2.2. Druhy inzulínů	183
14.2.3. Intramuskulární injekce	184
14.2.4. Chyby při aplikaci a jejich následky	185
14.2.5. Ředění antibiotik	185
14.2.6. Aplikace intramuskulární injekce kojencům a batolatům	186
15. OŠETŘOVÁNÍ RAN	187
15.1. PŘEVAZY	188
15.1.1. Asistence při převazu	189
15.2. OŠETŘOVÁNÍ CHRONICKÝCH RAN	190
15.3.1. Přehled moderních obvazových materiálů	190
15.3.2. Léčba a ošetřování chronických bércových vředů	192
15.3. ZÁSADY OŠETŘOVÁNÍ RÁNY V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ.....	193
16. DÝCHACÍ POTÍŽE	195
16.1. POMOC NEMOCNÉMU PŘI STÍŽENÉM DÝCHÁNÍ.....	195

16.1.2. Inhalace.....	195
16.1.2.1. Použití ručního kapesního inhalátoru	196
16.1.2.2. Individuální inhalace (elektrickým, parním, ultrazvukovým inhalátorem).....	197
16.1.2.3. Inhalace u malých dětí (kojenců, batolat).....	197
16.1.2.4. Inhalace v domácím prostředí.....	197
16.1.3. Zvládnutí kašle	198
16.2. ZMÍRŇOVÁNÍ SPECIFICKÝCH POTÍŽÍ	199
16.2.1. Péče o nemocného s bronchiálním astmatem.....	199
16.2.2. Zmírňování škytání.....	199
16.2.3. Zmírňování dýchavičnosti.....	200
16.2.3.1. Barva nemocného	200
16.2.3.2. Hodnocení dechu	200
16.2.3.3. Sputum.....	201
16.2.4. Léčba kyslíkem.....	201
16.2.4.1. Centrální rozvod kyslíku.....	202
16.2.4.2. Kyslíková láhev	202
16.2.4.3. Přenosný kyslíkový přístroj	203
16.2.4.4. Aplikátory kyslíku	203
16.2.4.5. Podávání kyslíku v domácím prostředí.....	203
16.2.5. Péče o nemocného s tracheostomií.....	204
17. KOMUNIKACE –	206
POMOC NEMOCNÉMU PŘI VYJADŘOVÁNÍ POTŘEB	206
17.1. KOMUNIKACE OBECNĚ	206
17.2. NEMOCNÝ BEZ SCHOPNOSTI MLUVIT.....	209
17.2.1. Neslyšící nemocný.....	210
17.2.2. Nevidomý nemocný.....	211
17.2.3. Základní pravidla komunikace s mentálně postiženými	211
17.2.4. Základní pravidla komunikace s tělesně postiženým	212
17.2.5. Nemocný, který nemluví česky	212
17.2.6. Zmatený nemocný	212
18. REHABILITAČNÍ OŠETŘOVATELSTVÍ.....	214
18.1. PASIVNÍ REHABILITAČNÍ OŠETŘOVATELSTVÍ.....	214
18.1.1. Polohování.....	214
18.1.2. Pasivní pohyby	215
18.2. AKTIVNÍ REHABILITAČNÍ OŠETŘOVATELSTVÍ.....	215
18.2.1. Dechová cvičení	215
18.2.2. Kondiční cvičení a aktivní pohyby.....	216
18.2.3. Změny poloh a nácvik chůze.....	216
18.2.4. Nácvik základní soběstačnosti a sebeobsluhy	216
18.2.5. Nácvik komunikačního procesu	217
18.3. TERMOTERAPIE	217
18.3.1. Způsoby použití tepla	217
18.3.2. Způsoby použití chladu	218
18.3.3. Obklady	218
18.3.4. Zábaly	219
18.3.5. Fototerapie.....	219
19. UZDRAVOVÁNÍ, REKREAČNÍ AKTIVITY A OPĚTOVNÉ UČENÍ.....	221
19.1. REKREAČNÍ AKTIVITY	222

19.1.1. Plánování aktivity u dětí.....	223
19.2. POMOC NEMOCNÉMU PŘI PŘEKONÁVÁNÍ NESCHOPNOSTI	
OSVOJIT SI NOVÉ DOVEDNOSTI	224
19.2.1. Potíže s učením v dětském věku.....	224
19.2.2. Potřeba opětovného učení u dospělých.....	225
20. ODPOČINEK A SPÁNEK	226
20.1. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ SPÁNEK A ODPOČINEK	226
20.2. NESPAVOST	227
20.2.1. Ošetřovatelská intervence.....	228
20.3. SPÁNEK V ÚTLÉM DĚTSTVÍ	229
21. POHODA A BOLEST	230
21.1. POCIŤOVÁNÍ BOLESTI	230
21.1.1. Vnímání bolestivých podnětů.....	230
21.1.2. Přenos a percepce bolesti.....	230
21.1.3. Modulace bolesti	231
21.1.4. Typy bolesti	231
21.2. ZÁSADY PŘI OŠETŘOVÁNÍ NEMOCNÉHO TRPÍCÍHO BOLESTÍ	233
21.2.1. Ošetřovatelské intervence u dětských pacientů.....	233
21.3. LÉČBA BOLESTI	234
22. STAŘÍ A DLOUHODOBĚ NEMOCNÍ	235
22.1. OŠETŘOVATELSKÁ PÉČE	236
22.1.1. Ošetřovatelské činnosti.....	236
22.2. ORGANIZACE PÉČE O STARÉ A DLOUHODOBĚ NEMOCNÉ	238
23. OŠETŘOVÁNÍ UMÍRAJÍCÍCH NEMOCNÝCH	
A PÉČE O ZEMŘELÉ	240
23.1. PÉČE O UMÍRAJÍCÍ	241
23.2. PÉČE O ZEMŘELÉHO	242
23.3. HOSPICOVÁ PÉČE	243
24. BARIÉROVÁ OŠETŘOVATELSKÁ PÉČE	245
24.1. OŠETŘOVÁNÍ PACIENTŮ SE SNÍŽENOU IMUNITOU	246
24.2. ZVLÁŠTNOSTI OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE U LIDÍ S POZITIVNÍM HIV	
A S ROZVINUTÝM AIDS	247
24.2.1. Preventivní opatření.....	248
25. ZVLÁŠTNOSTI OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE U NĚKTERÝCH	
SYSTÉMOVÝCH ONEMOCNĚNÍ	251
25.1. PÉČE O NEMOCNÉ S CHOROBAMI SRDCE	251
25.1.1. Další zásady ošetřovatelské péče u nemocných s hypertenzí.....	254
25.1.2. Další zásady ošetřovatelské péče u nemocných s infarktem myokardu.....	254
25.1.3. Chronická nedostatečnost pravého srdce.....	255
25.2. PÉČE O NEMOCNÉ S CHOROBAMI DÝCHACÍCH CEST	255
25.3. PÉČE O NEMOCNÉ S CHOROBAMI ZAŽÍVACÍHO SYSTÉMU	255
25.3.1. Ošetřovatelská péče o nemocné s vředovou chorobou.....	256
25.3.2. Ošetřovatelská péče o nemocné s průjemem a nemocného se zácpou.....	257
25.3.3. Ošetřovatelská péče o nemocné s colitis ulcerosa	258
25.4. PÉČE O NEMOCNÉ S DIABETES MELLITUS	259
25.5. PÉČE O NEMOCNÉ S UROLOGICKÝMI PROBLÉMY	263
25.5.1. Ošetřování inkontinentních nemocných	265
25.5.2. Ošetřovatelská péče o nemocné se zánětem močového měchýře	265
25.5.3. Ošetřovatelská péče o nemocné s chronickým selháním ledvin	266
25.5.4. Ošetřovatelská péče o nemocné s adenomem prostaty.....	268

25.6. PÉČE O NEMOCNÉ S CHOROBAMI NERVOVÉHO SYSTÉMU	270
25.6.1. Ošetrovatelská péče o nemocné s cévní mozkovou příhodou	271
25.6.2. Ošetrovatelská péče o nemocné s epilepsií	274
25.7. PÉČE O ONKOLOGICKY NEMOCNÉ	275
25.8. PÉČE O ŽENY S GYNEKOLOGICKÝMI CHOROBAMI	278
25.8.1. Ošetrovatelská péče o ženy se zánětlivým onemocněním pohlavních orgánů	280
25.8.2. Ošetrovatelská péče o ženy po gynekologické operaci	281
25.9. PÉČE O ŽENY PŘI TĚHOTENSTVÍ A PORODU MIMO ÚSTAV	281
25.10. PÉČE O NEMOCNÉ S CHOROBAMI POHYBOVÉHO ÚSTROJÍ	284
25.10.1. Ošetrovatelská péče o nemocné s revmatoidní artritidou	285
25.10.2. Ošetrovatelská péče o nemocné s osteoartrózou	286
25.10.3. Ošetrovatelská péče o nemocné po amputaci končetiny	286
25.11. PÉČE O NEMOCNÉ S DUŠEVNÍMI CHOROBAMI	288
25.11.1. Ošetrovatelská péče o nemocné s demencí Alzheimerova typu	289
Literatura	291